

Vergadering Gemeenteraad van 20-07-2016

Afdeling : Griffie

Naam opsteller voorstel : Madeleine Wolfs-Corten en Ieke de Pooter

Portefeuillehouder : A.A.M.M. (Jos) Heijmans

Raadsvoorstel:
RAD-001226
Zaaknummer JOIN:
Z/16/013632
Agendapunt:

Onderwerp

Vaststellen gedragscodes integriteit.

Voorstel

1. De gedragscode integriteit raadsleden gemeente Weert 2016 vaststellen.
2. De gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Weert 2016 vaststellen.

Inleiding

Besluitvorming en ontwikkelingen tot op heden

- De huidige drie gedragscodes zijn door de raad vastgesteld op 30 oktober 2003.
- Bij de verkiezingen van 2014 is voor het eerst een integriteitstoets toegepast op de kandidaten voor het wethouderschap. De resultaten van deze toets zijn door de raad betrokken bij de benoeming van de wethouders.
- Integriteit is na de verkiezingen een vast onderdeel in het inwerkprogramma voor de nieuwe raad en het nieuwe college. Na de meest recente verkiezingen heeft er in het kader van het inwerkprogramma een dilemmatraining onder leiding van een extern adviesbureau plaatsgevonden. De extern adviseur heeft in dat verband tevens een memo over de gedragscodes uit 2003 opgesteld met daarin suggesties voor actualisatie, gerelateerd aan de lokale situatie die besproken was in de dilemmatraining. Hiervan is gebruik gemaakt bij het opstellen van de voorliggende gedragscodes.
- De provincie Limburg heeft een stuurgroep en een werkgroep bestuurlijke integriteit ingesteld, die rondom de verkiezingen van 2014 een tweetal handleidingen (handleiding introductieprogramma politieke integriteit en handleiding risicoanalyse openbaar bestuur) hebben uitgebracht.
- De burgemeester heeft sinds de inwerkingtreding van de wijziging van de Gemeentewet op 1 februari 2016 een wettelijk vastgelegde taak als hoeder van de integriteit op lokaal niveau (artikel 170 lid 2 Gemeentewet). De Commissaris van de Koning heeft een adviserende en bemiddelende taak richting gemeenten (artikel 182 Provinciewet).
- De nevenfuncties van de raadsleden, de wethouders en de burgemeester worden al sinds de vaststelling van de huidige gedragscodes gepubliceerd. Dat geldt eveneens voor de financiële belangen.
- VNG, IPO, UvW en BZK hebben in maart 2016 de "Handreiking integriteit van politiek ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen" uitgebracht. Deze handreiking bevat tevens twee model-gedragscodes.
- De drie gedragscodes van de gemeente Weert moeten geactualiseerd worden.

Beoogd effect/doel

Actualisatie bestaande gedragscodes.

Argumenten

Wettelijk voorgeschreven

Op grond van artikel 15 lid 3 Gemeentewet stelt de raad gedragscodes bestuurlijke integriteit vast voor raad, college en burgemeester. De invulling van deze gedragscodes is aan de raad. VNG, IPO, UvW en BZK hebben de Handreiking integriteit van politiek ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen uitgebracht. Deze handreiking bevat tevens twee model-gedragscodes. Deze modellen zijn gebruikt bij de opstelling van voorliggende gedragscodes. Tevens zijn bepalingen uit de huidige gedragscodes voor raad, college en burgemeester gehandhaafd. De huidige gedragscodes dateren uit 2003 en worden bij de vaststelling van de nieuwe gedragscodes ingetrokken. De afwijkingen in de nieuwe gedragscodes ten opzichte van de model-gedragscodes zijn in het werkexemplaar cursief aangegeven. In de bijlage bij dit raadsvoorstel worden tevens de wijzigingen ten opzichte van de huidige gedragscodes opgesomd.

Kanttekeningen

Juridische status

De integriteitsregels voor volksvertegenwoordigers en bestuurders staan in de Gemeentewet. De gedragscodes kunnen als aanvulling hierop worden beschouwd. Zij hebben echter nadrukkelijk geen juridische status. Gedragscodes kennen geen formele sancties. Het zijn interne regelingen, waardoor er geen sprake is van een juridisch bindende normering. Dat heeft als consequentie dat overtreding van de gedragscodes geen onrechtmatigheid tot gevolg kan hebben. De kernwaarden en normen verwoord in de gedragscodes zijn op schrift gestelde sociaal-politieke en morele afspraken en procedures ter uitwerking van wettelijke integriteitsnormen waaraan bestuurders en volksvertegenwoordigers worden geacht zich te houden. Indien dat niet het geval is kunnen zij door hun collega's daarop worden aangesproken. Gedragscodes dienen als zelfbinding en als controle-instrument, maar mogen niet verder reiken dan de wettelijke regels. De wetgever heeft de regels op het gebied van integriteit in de Gemeentewet uitputtend geregeld. Gedragscodes hebben niet het karakter van een gemeentelijke verordening met aanvullende regels op de Gemeentewet. De codes hebben uitsluitend als doel bestuurders en volksvertegenwoordigers bewust te maken en te houden van het belang van integriteit. Zij maken het makkelijker om elkaar aan te spreken op onwenselijk gedrag en kunnen daarmee de basis vormen van onderling debat. De beweegreden om het vaststellen van gedragscodes verplichtend in de Gemeentewet op te nemen was dat 'bij de burger het gevoel moet kunnen bestaan dat het bestuur, ondanks alle feilen, in de grond fatsoenlijk, te goeder trouw en integer is. Dat is in een democratie essentieel in de relatie overheid-burger'. Gedragscodes scherpen het besef van het belang van zuiver handelen.

Registers:

Nieuw is dat op internet voortaan door de griffier voor de raads- en commissieleden en door de secretaris voor burgemeester en wethouders de volgende registers worden gepubliceerd (actief openbaar):

- nevenfuncties (omschrijving, organisatie, al dan niet q.q., bezoldigd/onbezoldigd);
- ontvangen geschenken met een geschatte waarde van meer dan 50 euro, met daarbij vermeld de daaraan gegeven bestemming;
- excursies, evenementen en buitenlandse reizen, niet georganiseerd door of vanwege de gemeente.

Protocol processtappen bestuurlijke integriteit

Nog dit jaar zal u worden voorgesteld een protocol processtappen bestuurlijke integriteit vast te stellen. In dit protocol staat onder meer beschreven welke functionaris welke rol vervult, welke stappen worden doorlopen bij een (vermoeden van) een integriteitsschending en hoe hierover wordt gecommuniceerd. In het protocol worden afspraken gemaakt over de werkwijze die wordt gevolgd als zich een incident of een (vermoeden van) een integriteitsschending voordoet. Een dergelijk protocol geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld moet worden. Rollen, verantwoordelijkheden en processtappen zijn hiermee voor iedereen duidelijk. Het protocol zal deel uit maken van de gedragscode integriteit raadsleden gemeente Weert 2016 en de gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Weert 2016 (zie artikel 6.2 van de gedragscodes).

Financiële gevolgen

Geen.

Uitvoering/evaluatie

Afgezien van het vaststellen van voorliggende regelgeving is het van belang periodiek (liefst jaarlijks) als raad en college stil te staan bij het belang van integriteit. In het kader van vorming en opleiding kan hier op verschillende manieren vorm aan worden gegeven. Te denken is aan een dilemmatraining, maar ook aan een fictief raadsdebat waarbij diverse (fictieve) praktijksituaties aan de orde komen. Ook kunnen de gedurende het jaar door volksvertegenwoordigers en bestuurders ervaren integriteitsvraagstukken met elkaar worden besproken.

Communicatie/participatie

De gedragscodes integriteit worden bekendgemaakt door publicatie in de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving (CVDR) en op de gemeentelijke website geplaatst.

Advies raadscommissie

P.M.

Bijlagen

- Concept-gedragscode integriteit raadsleden gemeente Weert 2016 (werkexemplaar en te ondertekenen exemplaar).
- Concept-gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Weert 2016 (werkexemplaar en te ondertekenen exemplaar).
- Gedragscodes bestuurlijke integriteit 2003.
- Handreiking integriteit van politiek ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen.
- Modelgedragscodes.

Bijbehorend ontwerp-raadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het fractievoorzittersoverleg,

Nummer raadsvoorstel: RAD-001226

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van het fractievoorzittersoverleg van 29 juni 2016;

besluit:

1. De gedragscode integriteit raadsleden gemeente Weert 2016 vast te stellen.
2. De gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Weert 2016 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 20 juli 2016.

De griffier,

De voorzitter,

M.H.R.M. Wolfs-Corten

A.A.M.M. Heijmans